

Francesc:	...no entenc perquè a primària vaig estar parlant en català i, aquí, a l'institut (...) em vaig trobar que tot era castellà. Jo sincerament m'agradaria que fos en català. Si hi ha moltes escoles que ho fan en català, per què nosaltres ho hem de fer en castellà? Però, sense escloure el castella... IES El Palau. Batxillerat.
-----------	---

C.4. Materials curriculars

Els llibres de text i tot el material curricular de l'educació secundària obligatòria i postobligatòria és en català. Així a les assignatures impartides en castellà expliquen que es troben en situacions incòmodes, ja que el llibre és en català, les explicacions i la interacció del professor en castellà. Especifiquen també que això comporta dificultats a l'hora d'aprendre apunts.

Elena:	Jo amb això em passa una cosa. Tinc tots els apunts en castellà, els llibres en català, els exàmens són en català (...) Jo no sé què fer. (...) I si el llibre està en català és perquè aquella assignatura s'ha de donar en català i ells han d'explicar en català. I si dien preferiu el castellà(...), segur que mai no n'aprendran, perquè aquestes mestres segur que porten molt de temps en l'ensenyança, però com mai no han fet l'esforç per parlar el català... IES Bernat el Ferrer. ESO.
Maria:	També es creen tensions quan alguns professors que els dona igual parlar en català que en castellà, pregunten quina llengua prefereixen que parli. I sempre hi ha tensions perquè sempre hi ha alguns que volen que es parli castellà i altres català. IES Bernat el Ferrer. ESO
Neus:	(...) els llibres els tenim en català i els professors donen la classe en castellà... IES El Palau. Batxillerat.

D. Comunicacions institucionalitzades i individualitzades

D.1. Us públic ús privat

Sembla haver-hi una confusió per una part del professorat i alumnat entre l'ús públic i el privat. Una cosa és en la vida privada parlar la llengua que es triï per les circumstàncies que siguin. I l'altra és la llengua en l'àmbit públic i d'una institució pública com són els centres de secundària. Hi ha veus crítiques de cara la institució educativa en particular i l'administració en general

Una majoria considera que si es viu a Catalunya, la llengua predominant hauria de ser el català. S'hauria de respectar i parlar-lo en tots els àmbits. No ha de passar com al País Basc on el basc gairebé no es parla. A Catalunya hi ha molta més gent que parla el castellà. No obstant i això diuen que a la resta d'Espanya es pensen que és al revés, i que hi ha poca informació sobre el fet de la diversitat cultural i lingüística de l'estat espanyol.

En preguntar-los quins podien ser els motius pels quals el català es parla menys, i per tant, no es pot viure en català, hi ha diferents opinions -segons centres i zones- sobre quines són les causes que han portat a l'actual situació. Tothom coincideix a assenyalar el factor de la incorporació massiva de la immigració intraestatal concentrada en zones amb poca barreja amb població catalanòfona. I l'arribada constant de les noves migracions, entre d'altres factors que s'aniran exposant.

La paradoxa, comenten, és que durant la repressió franquista el català no es podia parlar en públic, només a casa. Ara es pot parlar i no es fa servir.

L'alumnat de primària considera que a Catalunya s'ha de parlar català a tothom perquè si no els que vénen de fora no el podran aprendre mai. Si cal, explicar-los bé què signifiquen les paraules perquè en vagin aprenent.

X:	...Si les institucions no fan res qui defensarà el català? Els pobres que parlem el català i el defensem, que som pocs!. IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.
Sara:	Una cosa és l'àmbit privat. Però el públic i a les escoles considero que tot professor hauria de parlar en català. És l'escola catalana. I no val la comoditat! IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.

Hi ha, també, alumnes que apelen al dret individual tant del professor com de l'alumne.

Camil:	Jo no estic d'acord perquè cada professor ha d'explicar amb la llengua que se senti més còmode i explicarà millor. IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.
X:	No hi estic d'acord. És una escola pública catalana ell cobra per això i si està treballant aquí, ha de parlar en català, perquè per comoditat jo vindria despullada! IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.

D.2. Competència i ús

Els joves catalanòfons diuen que els catalans tots són bilingües, en canvi hi ha una gran majoria de gent que ve de la resta de l'estat que no ho són, si més no de manera efectiva. Consideren que aquesta asimetria no és justa. Per a una bona majoria de nois i nois de 2a generació de família procedents de la immigració de la resta de l'estat, el català és la llengua de la classe de català. No és la llengua de la interacció en l'àmbit educatiu i no el tenen col·loquialitzat. En aquest aspecte hi ha diferència entre Vilafranca i el Baix Llobregat.

A Vilafranca hi ha una major correspondència entre competència i ús. Pel que fa als joves de les poblacions del Baix Llobregat no hi ha correspondència entre competència i ús i encara menys si per ús s'entén ser capaç d'utilitzar tots els registres.

Camil:	Vaig arribar a Catalunya quan tenia 6 mesos, la meva mares és de Palència, el meu pare és d'Extremadura. (...) però de mica en mica els companys que sempre em parlaven en català i sense adonar-me'n el vaig aprendre i penso que bé. Jo no veig del tot que hi hagi un retrocés del català. Si que hi una mica... que hi ha gent que es creu que està de moda el castellà. Queda més guai que dicen, perquè és millor i és el que saben parlar els grups més conflictius. Queda més rebel parlar en castellà. IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.
Vicente:	.. a casa sempre parlo en castellà i aquí tot el dia parlo en català. És cultura aprendre idiomes. IES Eugeni d'Ors. ESO.

Tots aquells joves que s'expressen de manera poc fluida en català, consideren que és perquè la llengua familiar és el castellà. I la majoria de pares i/o avis procedeixen del sud de la península i aleshores el castellà és la llengua familiar.

Es pot ser competent en una llengua i no usar-la. Cal, però, admetre que si no s'usa una llengua en tots els àmbits difícilment es tindrà competència. Pel que fa als nois i noies de poblacions on la realitat demolingüística no fa possible aquesta interacció, tenen menys possibilitats, per qüestions òbvies, però si no és tampoc la llengua de l'educació, les possibilitats queden reduïdes.

Imma:	...l'Antoni només sap català dels llibres de text i té una visió del català que només és la llengua estàndard i li sembla com si el català fos la llengua només d'acadèmia. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.
-------	---

Arribar a tenir una competència independentment de la llengua d'origen és un dels reptes que té la llengua catalana. Així, Vila (2004) fa aquesta reflexió ⁵⁰

"De fet, els estudis etnogràfics en profunditat semblen indicar que l'adopció progressiva del català com a llengua de l'escola no ha modificat substancialment el comportament lingüístic de l'alumnat en relació amb el dels seus pares. De fet, diversos estudis han assenyalat que els escolars catalans tendeixen a seguir els comportaments exteriors a l'escola. Així, a bona part del país, els catalanoparlants han continuat parlant català entre ells i amb els mestres, i castellà amb els companys castellanoparlants. La majoria d'aquests darrers parlarien en castellà pràcticament amb tothom, però el sistema escolar aconseguiria fer-los practicar el català amb els seus mestres – i així aprendre'l"

I encara

"Hi ha el risc que bona part de l'alumnat ni col·loquialitzi el català ni s'hi arribi a sentir mai del tot còmode. D'altra banda la perpetuació de les actuals normes d'ús lingüístic posen en entredit la supervivència de la llengua pròpia del país, si més no a mitjan termini. En un país d'immigració com Catalunya, cal que l'ús interpersonal del català no depengui del fet d'haver-lo après en família i que sigui usat espontàniament pels ciutadans amb altres llengües familiar."

⁵⁰ Vila, X. *Llengua, Societat i Comunicació* 1, 8-15

Seguint el raonament de X. Vila en aquests moments als centres on s'aplega una majoria de persones de famílies castellanòfones no bilingüitzades coincideix amb una tipologia de centres que han abdicat amb la connivència de l'administració a donar continuïtat a la immersió que s'havia fet a l'educació primària.

Andrea:	s'utilitza només el català amb grups el català que ja es coneixen (...) No sé per què, però sempre passa igual, llavors és com si tinguessin un club dels que parlen català.(...) com l'idioma de casa...ens entenem nosaltres... IES Joanot Martorell. Batxillerat.
Xavi:	Aquí el 80% de padres son castellanos i en tu casa estás acostumbrado a hablar en castellano... i con tus amigos tambien, es lo mas normal hablar castellano. IES Joanot Martorell. ESO.
Òscar:	Son bilingües (els catalans) i com que el castellà està present a la societat, la gent que viu en una família catalana aprèn català i la gent que viu en una família castellana li costa més. I alguns el parlen i altres s'hi resisteixen. IES Bernat el Ferrer. ESO.

Resistència aquest és un tema important i que cal afrontar i fer que aflori i es parli de manera clara i franca i sense prejudicis, d'aquest tema. Per què hi ha resistència ? Quins són els motius que fan que per a algunes persones el fet de ser bilingües, parlar dues o més llengües no ho veuen com una riquesa? Les llengües sumen no resten. Sorgeix també la paraula "moda" Algunes persones dieuen que el català no està de moda entre la gent jove. No és modern.

Núria:	No és que estigui de moda, depèn del grups social que pertanyis (...) pues si parles el castellà seràs acceptat perquè van d'aquest rotllo, saps? Però no és que estigui de moda és un tipus de gent que sempre es marginen perquè no s'integren. Tenen una mentalitat tancada. És com retrocedir en el passat, saps? IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.
--------	---

E. Ideologies

Cal substituir un pensament que aïlla i separa per un pensament que distingeix i connecta. Cal substituir un pensament disjuntiu i reduccionista per un pensament de la complexitat, en el sentit originari de la paraula complexus: allò que s'ha teixit conjuntament.

Edgar Morin

E.1. **Conflicte lingüístic**

Hi ha un tema recurrent i és el de relacionar llengua i ideologia. Les ideologies tenen influència en aquest àmbit i són motiu de conflicte. I generalment identifiquen llengua amb ideologies: parlen de fatxes i independentistes sempre associats amb la llengua. També parlen de la influència familiar. I del fet de comprendre o no la pluralitat i diversitat cultural i lingüística de Catalunya.

D'aquest fet cal no oblidar fets històrics que han marcat d'una manera o altra alguns posicionaments. Com diu Bastardas ⁵¹

"(...) ha de quedar clar que la presència contemporània del castellà a Catalunya no es deu a un únic i senzill fenomen sinó en tot cas a la interrelació dinàmica entre dos factors bàsics, l'un – i, de bon tros, el més important – el de la subordinació política històrica de la comunitat catalana a les instàncies del poder central – i centralista uniformista – espanyol, i l'altre, les grans migracions d'individus procedents d'altres àrees lingüístiques compreses en el mateix Estat i, de manera enormement majoritària, de l'àrea castellanoparlant (...) aquests fenòmens han esdevingut intrínsecament interrelacionats i sinèrgics, tot i que és absolutament necessari intentar distingir-los tant per tal d'entendre adequadament l'evolució de la situació sociolingüística del país com per dissenyar les polítiques lingüístiques més adequades per a la transformació de la realitat".

Sònia:	Ideologia. Perquè penso que qui fa que la llengua duri o no són els joves perquè són els que són el futur (...) i tenen la mania, molts, de tenir una ideologia fatxa, per ells el català és com una vergonya, m'entens? (...) llavors es veuen més grans parlant el castellà. (...) Que després poden canviar? Sí, però hi ha molts joves que van així i la veritat és que és la majoria. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.
--------	--

E.2. **Fatxes vs independentistes**

El conflicte de llengües i associat a les ideologies és un tema que es dona bàsicament als centres de secundària. L'alumnat de primària n'està informat i alguns manifesten una certa inquietud.

En general totes les aportacions tendeixen al reduccionisme. Identifiquen una ideologia feixista, anomenats els "fatxes" i els associen amb castellanoparlants, a vegades la indumentària és un altre factor d'identificació. Els grups catanoparlants amb voluntat de ser-ho se'ls anomena "catarrufos" i se'ls identifica amb grups catalanistes i/o independentistes.

Pel que fa a la terminologia, amb lleugeres diferències segons els centres, sempre és la mateixa: fatxes, pelats, castellanoparlants i feixistes vs independentistes i/o catalanistes anomenats punkis, catarrufos, lufos.

Aquest és un tema que s'hauria de tractar i fer aflorar als centres educatius. S'hauria de parlar d'aquesta problemàtica que sembla quedar circumscrita als símbols externs. És un tema complex i conflictiu, però calen arguments, sensibilitat, empatia tant des d'una posició com des de l'altra.

⁵¹ Bastardas, A. *Ecologia de les llengües*

Marc:	A mi em fa por anar a l'institut, perquè a veure si estic parlant en castellà i em vénen uns independentistes (...) o al revés, estic parlant en català i vénen uns fatxes ... CEIP Estalella i Graells.
Octavi:	...independentistes, fatxes... Per exemple jo encara no vaig a l'institut, però sé que algun amics meus no saben com parlar, perquè si senten parlar d'una manera s'enfaden amb ells i si senten parlar d'una altra s'enfaden perquè hi ha gent que només vol saber una llengua (...) no cal tindre només una llengua, com més millor. CEIP Estalella i Graells.

Els més petits de primària que parlen per allò que han sentit explicar, hi afegeixen un aspecte nou que a la secundària no ha sortit en cap moment i és l'aspecte lligat al gènere. Així segons ells aquest conflicte queda centrat dins el món masculí.

Jorge:	(...) a l'institut obliguen més als nens, perquè les nenes van a uns altres grups, ja no obliguen a les nenes. CEIP Pont de la Cadena.
Carolina:	(...) a les nenes no obliguen perquè les nenes són més dèbils, llavors no t'obliguen. CEIP Pont de la Cadena.

Segons comenten de manera força generalitzada on es concentra més aquesta problemàtica és a l'ESO. I sovint algunes persones hi afegeixen que els anomenats fatxes són persones que no tenen interès pels estudis i no pretenen ni acabar l'ESO.

També exposen que hi ha una part important de la ideologia familiar en aquestes posicions. Algunes veus consideren que aquests posicionaments són més durs en els grups castellanoparlants.

Imma:	Sí, independentistes. A veure jo he parlat tota la vida el català (...) a mi no m'agraden gens els fatxes, però tampoc sóc independentista. (...) Molta gent depèn del que pensin a casa seva (...) no ho mira des de fora...i si els seus pares pensen "estos catalanes separatistas" ...que se piensen que son algo más que lo españoles. No, noi no ens pensem res. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.
Neus:	Els fatxes jo crec que són bàsicament els que parlen castellà i a la mínima que senten algú parlant en català ja salten: ya estás hablando catalán, estamos en España. IES El Palau. Batxillerat.
Laura:	I la part de pelats conservadors. Uns viva España, viva Franco i viva todo lo español. I els altres són visca la terra lliure. IES Eugeni d'Ors. ESO.

Marian	Los punkis se piensan que Cataluña es un país i no sé qué y que España es una mierda, pero està dentro España, estamos(...) los punkis son los catalanes los que tienen las ideas así: extremas. Una persona castellana puede respetar a una persona que habla catalán... IES Milà i Fontanals. ESO.
Joan:	No tots els catalans són punkis (...) i Catalunya està dintre Espanya(...) A mi em deien punki, però perquè parli català haig de ser punki? Pues, no! Tot està molt lligat a la política. IES Milà i Fontanals. ESO.

D'aquest mateix aspecte en parlen els nens i nenes de primària.

Ramon:	Hi ha gent que diu que els que parlen molt català són punkarras o catalufos. Com el racisme, però racisme de llengües o sigui uns no toleren que parlin castellà i altres que parlin català. CEIP Pau Boada.
Manel:	Els pressionen perquè parlin castellà, no els accepten. IES PAU Boada.
Màrius:	Et diuen, tu ets un catalufo que sempre parles català, tu no pots... CEIP Pau Boada.
Laura:	Però els catalans es pensen que és un altre país i no estan a gust con els espanyols CEIP Pau Boada.
Francesc:	Ridiculitzen una mica el fet de parlar català. No ho accepten. IES El Palau. Batxillerat.

L'alumnat d'ESO i també de batxillerat comenta que en la majoria de casos hi ha ignorància i ni els independentistes ni els anomenats fatxes saben què vol dir. I que són influències de grups. I una manera de fer-se veure. A batxillerat mantenen més distància sobre aquest tema.

E.3. Importància del grup: adolescents influenciables.

Expliquen que a l'edat d'entrada a l'institut, a l'ESO, la ideologia marca molt. Sovint diuen que és per reafirmar-se o per ser acceptats. Tothom coincideix en el fet de la influència que els més grans de 2n cicle d'ESO exerceixen amb els més jovenets. I també remarquen, en alguns casos, la influència familiar.

Joan:	(...) la meitat d'aquesta gent no saben ni la meitat de què va. El que fan és dificultar la convivència amb l'altra gent. IES Eugeni d'Ors. ESO.
Marga:	De lo que son ni nada. No se dan cuenta de qué significa llevar un tatuaje nazi. IES Eugeni d'Ors. ESO.

Sara:	A l'ESO són més influenciables. Hi ha molta més gent que parla castellà que al batxillerat. IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.
Joan: ???	De vegades parlen d'independència i després veus que les idees que tenen són cap a l'altra banda . Això mola molt. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.
Pau:	No són majoria, hi ha més gent entremig. IES Milà i Fontanals. Batxillerat.
Marta:	Hi ha gent que no sap conviure amb dues llengües. Jo sí que sé...sé parlar en català i castellà, i si t'adreces a una persona castellana, acaba imposant-se el castellà. Això no és convivència, això és una dictadura que t'imposa aquesta llengua. IES Joanot Martorell. ESO
Susana:	(...) les ideologies, a part de l'amistat, que també influeixen, vénen molt per als familiar. El meu pare és molt catalanista, la meva mare, també IES Bernat el Ferrer. ESO
Sílvia:	Hi ha molta gent que parla català i és feixista. Els que són catalans pel fet de ser catalans es consideren d'esquerres... IES Bernat el Ferrer. ESO.
Eric:	Jo penso que hi ha una taca política. La llengua està molt unida a un tipus de política...Esta clar que hi ha relació... jo per parlar català, segurament molta gent em titllarà de catalanista, de separatista. Jo a una persona anglesa, em parla anglès i no sé quina ideologia té. Pot ser igual feixista un que parla català que un que parla castellà. IES Joanot Martorell. Batxillerat.

E.4. Catalunya vs Espanya

Pel que fa al conflicte abans esmentat que es dona a centres de secundària, s'ha vist que els noms amb què es fa referència als grups antagònics no difereixen massa d'un lloc a l'altre.

D'aquest tema n'emergeix el de les visions que tenen i perceben de la realitat de Catalunya i Espanya. Qüestió que, per altra banda, no és patrimoni dels adolescents. Per qüestions òbvies.

Rosa:	Es que Catalunya no es un país independiente, es una región de España. Si fuera un país sí que tendría que hablar catalán, pero es una región de España IES El Palau. ESO.
-------	---

Julia:	Originalmente los catalanes o sea los catalufos, vale no son castellanos. (...) yo por ejemplo soy catalana. Soy de Cataluña, también hay que reconocerlo, pero es que ellos son catalanes i quieren que Catalunya se independice y eso no es. Generalmente los catalanoparlantes, los lufos, son los que quieren... IES El Palau. ESO.
Marta:	La meva ideologia és d'esquerres i es pot ser català de dretes o esquerres i no crec que s'hagin d'imposar les meves idees a l'altra gent, però trobo que sent jo catalanoparlant he sigut jo que he tingut que cedir, però com ja he dit, per mi(...) ja sé dos idiomes. IES Joanot Martorell. ESO.

Hi ha reflexions de nois i noies, sobretot els més grans, sobre la incapacitat de molts joves de donar arguments adequats a allò que defensen i de deixar-se manipular. També apunten a la influència dels mitjans de comunicació. (vegeu apartat)

A la primària diuen que hi ha gent catalanoparlant que com que són de Catalunya no els agrada que hi hagi castellans, per això hi ha enfrontaments entre catalans i castellans i grupets que s'enfronten.

Segurament l'adolescència comporta una reafirmació, un fer-se veure. Molts comenten que és una necessitat de diferenciar-se dels altres. Darrera aquest conflicte hi ha maneres d'entendre o de no entendre la pluralitat i el respecte per l'altre i de percebre la realitat. Caldria incidir i fer aflorar aquests aspectes des de diferents àmbits. El centre pot ser un d'ells. Calen arguments des de les dues òptiques.

Aques és un tema complex amb un ventall ampli d'implícacions i problemes no resolts. Precisament això no vol dir que s'hagi d'cultar, sino fer aflorar per tal d'aportar des de la diversitat i la complexitat vies de comunicació i de convivència. Són interessants les aportacions de Bastardas(2002) ⁵²sobre aquesta complexa situació.

F. Identitats

F.1. Sentiment de pertinença

Aquest sentiment de pertinença varia molt segons el grau d'integració dels nois i noies i està en estreta relació amb la zona on hi ha més barreja de població al·lòctona i autòctona.

Així a Vilafranca, com ja s'ha comentat, en relació a la competència en l'ús oral del català, igualment, hi ha un sentiment més clar de pertinença, explicitant el seu origen que no està lligat amb el fet de procedir de famílies al·lòctones. A zones on no hi ha aquesta possibilitat de convivència el sentiment de pertinença queda més aferrat a la llengua d'origen de la família.

Argumenten aquestes posicions. Per a algunes persones se senten de Catalunya perquè hi viuen. I consideren que no cal renunciar a res. Contràriament hi ha persones que malgrat haver nascut a Catalunya no s'hi consideren i creuen que això no és possible. Aquest és un tema força controvertit.

⁵² Bastardas, A. "Política lingüística mundial a l'era de la globalització: diversitat i intercomunicació des de la perspectiva de la complexitat" Op. Cit.

Francesc:	Jo em sento més català que espanyol, perquè jo visc aquí IES El Palau. Batxillerat.
Fernando:	No te sientes ni de Cataluña ni de España. Te sientes del mundo. Te sientes de tus amigos, pero de Cataluña es un taontería. IES El Palau. Batxillerat.
Juan:	Es que eres catalán y español al mismo tiempo. Ni eres más catalán, en todo caso un poquito más español porque España lo engloba todo(...) Pero no hay diferencia eres catalán i español no eres catalán o español. IES El Palau. Batxillerat.

Surt la creença que a la resta d'Espanya no s'entén el fet identitari de Catalunya. Hi ha gent que creuen que no són excloents i poden sentir-se d'on han nascut els pares, i alhora sentir-se catalans. I creuen que hi ha gent que no s'esforça a pensar-hi perquè té la idea que això és Espanya. Creuen que hi ha molta ignorància sobre el tema.

Alfred:	Si ets sents català ya formes part d'Espanya. Si estàs a Catalunya i dius que et sents espanyol és que no vols ser català. IES El Palau. ESO.
Pau :	Seria bonic que la gent que se sent espanyola, però que ha triat viure aquí, també s'hauria de sentir d'aquí, sense renunciar a res. Mantenir la seva cultura, però també la nostra. IES Milà i Fontanals. Batxillerat.
Joan:	Al carnet diu que ets espanyol, no ets d'un altre país. Catalunya forma part d'Espanya, igual que Madrid...Castella... IES Milà i Fontanals. ESO.

Dins el fet identitari sorgeixen referències al franquisme i tot allò que va comportar la dictadura per a Catalunya.

Jordi:	No sé si seria millor que la llengua fos perseguida perquè la gent que parlava sentia més orgull de parlar català. I jo crec que aquest sentiment s'està perdent (...) Potser abans hi havia un altre esperit...aquell esperit que va sobreviure a Franco j s'està perdent. (...)Hi han diversos factors, per una banda hi pot haver la gent que se senti espanyola i que no li doni la gana de parlar català, després hi ha la comoditat. IES Milà i Fontanals. Batxillerat.
Montse:	No cal perdre la identitat. No cal canviar, senzillament és un idioma i que es por pertànyer a les dues cultures. Això no afecta a la identitat. CEIP Matilde Orduña.

G. La immigració

G.1. Immigració, integració, entorn.

El fenomen de les grans migracions que hi ha hagut a Catalunya procedents de la resta de la península i darrerament les noves migracions procedents d'altres països són temes que es tracten de manera recurrent. Les opinions, percepcions i creences són diverses.

Sobre aquest fenomen Bastardas deia (1985)⁵³

"L'arribada d'immigració castellanoparlant a Catalunya en les darreres dècades dels 60 i dels 70, ha transformat radicalment la societat catalana. Des del punt de vista lingüístic aquesta irrupció extraordinària de població de llengua diferent en un context on l'idioma propi de Catalunya no tenia, ni de bon tros, la plenitud de les funcions d'un idioma en una societat normal; té i tindrà en el futur repercussions importantíssimes per al conjuunt social d'aquest país i per a les seves bases ideològico-lingüístiques"

Durant els primers anys d'aquests desplaçaments massius, hom pensava que, d'acord amb l'experiència històrica de Catalunya, la nova població immigrada – si no en la primera generació, en la segona – acabaria integrant-se lingüísticament en la societat catalanoparlant.

La continuïtat i l'augment del nombre d'immigrants que, provinents d'altres terres de l'Estat espanyol, anaven venint a treballar a Catalunya, no es va estroncar, però fins a les darreries de la dècadadels 70. Inesperadament, la fesomia de la població de Catalunya havia sofert un canvi d'extraordinàries proporcions.

Tot indica que la realitat dels 80 pel que fa a la integració és, si més no, complexa. L'alt nombre de nouvinguts, la seva concentració residencial, i la manca, encara, d'una absoluta normalització del català en àrees tan importants com l'escola o els mitjans de comunicació, dibuixen una situació nova en la història del nostre país".

Ha plogut molt des d'aquest interessant estudi de Bastardas. Si abans la situació era complexa, ara encara ho és molt més. L'arribada continuada de les noves migracions de països de llengües i cultures tan diferents conforma tot un nou repte tant per a la política com la societat en general. I evidentment a l'àmbit educatiu i l'entorn immediat i l'acolliment d'aquestes persones nouvingudes hi juguen un paper important.

Més recentment Rafael Crespo (2004)⁵⁴

"...el repte recau en com potenciar l'ús social del català i, al mateix temps, aprofitar la diversitat lingüística que implica la immigració internacional. La societat catalana necessita potencial del plurilingüisme per desenvolupar-se en un món cada dia més interconnectat. De nou la resposta pot venir d'aplicar un criteri de suma i no de resta. L'opció no és tant de ser bilingües, amb les dues opcions català-castellà, català-anglès, sinó aconseguir que el català sigui la llengua principal de comunicació, el nexa d'unió relacional als països catalans i que, al mateix temps la població sigui plurilingüe en multitud de llengües"

⁵³ Bastardas, A, *La bilingüització de la segona generació immigrant*.

⁵⁴ Crespo, R. (2004) *Immigració i qüestió nacional*. Barcelona: Mediterrània

Els joves tenen diferents opinions i creences en relació a aquest fenomen social. A grans trets es pot dir que els joves nascuts a Catalunya, però de famílies procedents de la migració intraestatal tenen opinions diferents segons el lloc de residència i el grau d'integració a la societat catalana.

Els joves de Vilafranca bilingüitzats i integrats a Catalunya són els que tenen una percepció més aproximada al fet de reconèixer que, malgrat no haver passat cap frontera, s'han incorporat i integrat a una llengua i cultura diferents. Així hi ha una bona part de nois i noies de 2a o 3a generació totalment bilingüitzats i integrats a la llengua i cultura catalanes.

Sara:	Per l'emigració espanyola perquè són fills d'immigrants, tant per això com els que estem rebent ara de sudamericà. IES Joanot Martorell. Batxillerat
Joan:	Els immigrants que vénen ara són marroquins i els d'abans eren d'Andalusia. Lla meva família és d'allà. Va vindre aquí(...) allà no podien viure i això... Els meus avis eren castellans i els meus pares també. I ara m'han educat en català. IES Milà i Fontanals. ESO.
Miriam:	Cómo casi todos. IES Milà i Fontanals. ESO.
Isabel:	... jo sóc de Colòmbia i m'he integrat a altres llocs. Primer a Suècia. Ara he vingut aquí. Sempre et tens que integrar al lloc que vagis. Això no vol dir que estiguis renunciant a res. Cada país té el seu idioma, la seva cultura i també el té dividit, per exemple aquí és Espanya, el català, el basc... hi ha molts idiomes i et tens que integrar tu, no ells a tu. IES Eugeni d'Ors. ESO.
Enrique:	Jo crec que és millor quan vas a un país nou, que no coneixes, adaptar-te a les seves costums... IES Milà i Fontanals. ESO.

Es constata que els nois i noies amb la mateixa procedència, però no bilingüitzats efectivament i residents a zones del cinturó industrial de Barcelona amb una concentració de persones al·lòctones, no perceben igualment aquest fet. Per a ells els únics immigrants que hi ha i hi ha hagut són les persones provinents de les noves migracions d'Amèrica llatina, Marroc, països de l'est...

Julia:	como cuando vienen los imigrantes aquí pues se tienen que adaptar ellos a nosotros (los españoles) , no nosotros a ellos (los árabes). IES El Palau. ESO.
Juan:	Puedo responder en castellano? Mis padres son de Córdoba, Andalucía, y en mi casa siempre se ha hablado castellano,(...) aunque después en la escuela hemos hablado en catalán, pues a mis amigos me dirijo en castellano y si un amigo me habla en catalán pues yo le contesto en castellano. A no ser que estamos en clase de català y me diga (...) en català, bueno, no tengo ningun problema en contestar en català. IES El Palau. Batxillerat.

S'alerta també del perill que comporta la guetització i que respon a aquestes grans concentracions de persones al·lòctones amb poquíssimes possibilitats d'integració. En aquest aspecte, persones estudioses del tema apunten la institució escolar com un punt de connexió i d'apropament a la nova realitat de la societat d'acollida d'aquestes famílies mitjançant els fills o filles.

Efectivament, la importància de l'educació i la immersió en la llengua i cultura és cabdal pel que fa a la recepció d'aquestes persones nouvingudes i de cultures i llengües molt diverses, per tal de no perdre els esforços que s'estan esmerçant en l'acolliment d'aquests nois i noies.

Consideren que la llengua de recepció ha de ser el català, sinó no l'aprendran mai, i en canvi, si es percep que vénen de fora, tothom se'ls dirigeix en castellà. Els que vénen aquí aprenen abans castellà que català, llavors és la llengua que es converteix en llengua d'ús habitual.

Rashid:	que aquí se habla más en castellano, comparado con otros pueblos... que allí en principio aprendes a hablar catalán, pero aquí casi todo el mundo habla castellano en el cole. (...), pero he acabado en castellano IES El Palau. Batxillerat.
Jordi:	A tota la gent que ve de fora se li parla en castellà...)casi segur que el primer que aprendrà serà el castellà. Jo crec que hi ha un tansenfotisme. IES Milà i Fontanals. Batxillerat.
Pau:	Crec que a Suïssa parlen 4 llengües... IES Milà i Fontanals. Batxillerat.

També sorgeix la idea de respecte. Per a alguns nois i noies el respecte passa per parlar la llengua del nouvingut castellà si és de països de parla llatina, segons diuen per respecte, igualment ho fan a les persones d'altres països de parla no llatina. Ningú els fa adonar d'aquest fet. Si el respecte passés per parlar la llengua de l'altra, segurament seria impossible de respectar tothom.

Per a d'altres el respecte passa pel fet que comporta ajudar l'altre a parlar la llengua del territori on han anat a viure. I tenen clar que el respecte passa perquè els nouvinguts aprenguin el català.

Cinta:	La immigració...que els que vénen aquí aprenen abans el castellà que el català, CEIP Cristòfor Mestre.
X:	...és per educació. Si ella et parla en castellà, tu li tens que respondre en castellà IES Eugeni d'Ors. ESO.
Maria:	...i el respecte cap ami? IES Eugeni d'Ors. ESO.

Així en aquest tema important i complex hi ha diversitat d'opinions i percepcions sobre el mateix fet. En primer lloc el concepte diferent que es té de la immigració. Qui són els immigrants? Per a alguns només els de les noves migracions.

Hi ha una diferent percepció del concepte "ells" i "nosaltres". Segons la concepció, sensibilitat i proximitat i la comprensivitat del fenomen migratori. Per a una aproximació a la situació actual vegeu.⁵⁵

Una gran part de població de les noves migracions es concentra en zones i/o barris de manera força general. En moltes d'aquestes zones hi viu part de població de la resta de la península, una bona part de la qual no s'ha bilingüitzat. Tot plegat fa que l'ús social del català en aquestes zones es faci difícil.

Els més petits també són conscients d'aquest fet i aporten les seves opinions :

Alfons:	Que hi ha nens a la classe que quan ve alguna persona castellana li parlen en castellà perquè l'entenqui, però li haurien de parlar en català perquè l'apreguessin. CEIP Cristòfor Mestre.
---------	---

H. Aprenentatge del català

Des d'una perspectiva teòrica, tothom expressa que cal saber i parlar la llengua catalana. Molts joves consideren que la gent no s'hi esforça prou i sorgeix de nou la idea de comoditat i de no necessitar-lo per a viure. Consideren que tothom hauria de fer un esforç per aprendre'l.

Creuen que la gent que ha arribat ja de gran té dificultat per parlar-lo. Per a alguns només l'aprèn la gent que té cultura, la gent que ve a estudiar a Catalunya, però els que no estudien no l'aprenen i amb els seus fills parlen en castellà.

Diuen que si el català es parla a la vida quotidiana serà un motiu per aprendre'l i esforçar-se. El català s'ha de veure com una llengua necessària. S'ha d'ensenyar amb respecte i ajudar, i l'altre ha de voler aprendre. Així, segons algunes opinions, és important l'actitud dels catalans en adreçar-se a persones no catalanòfones, que l'entenen. Hi ha opinions que consideren que hi ha persones que no el volen entendre. I que aquests últims són majoritàriament gent procedent de la resta de la península.

Carolina:	Perquè no els agrada parlar català, perquè diuen que és una merda parlar en català, jo crec que és per no aprendre'l. CEIP Pont de la Cadena.
Elisenda:	La gent que ve del Marroc i parla el castellà, en comptes de venir a Catalunya tindria d'anar a un país que parlin castellà i si ve a Catalunya doncs que parlin en català. CEIP Pont de la Cadena.
Emilia:	...no parlen en català, perquè la majoria de les persones els hi parlen en castellà i ells acaben aprenent el castellà. CEIP Pont de la Cadena.

⁵⁵ Llengua i ensenyament, aportacions per a un debat. Barcelona: IEC Jaume Bofill.

Sara:	...més aquí que tenim tant immigrant i tant estranger...Si no saben català ni castellà...tu els pots parlar català, perquè sinó no l'aprendran mai. IES Milà i Fontanals. Batxillerat.
-------	---

H.1. El català, llengua difícil

Hi ha una idea força recurrent per la gent al·lòctona de veure el català com una llengua difícil.

Per a alguns nois i noies consideren que si no es tenen estudis és més difícil aprendre una llengua. Si són gent gran també hi tenen dificultats. Tot i així hi ha gent que se senten catalans, però no poden parlar-lo. I alguns es dolen que hi ha gent que els diu que si no parlen català no són catalans.

Creuen que cal una actitud positiva de voler aprendre llengües noves i voler-la compartir. Exposen, però, que el català és una llengua difícil i que si fos més fàcil el parlaria més gent.

X:	Si el català fora més fàcil lo parlaria més gent. CEIP Vall Palau.
Tais:	No ho sé, potser hi ha més gent de fora i creuen que és més fàcil el castellà que el català. CEIP Baltà i Elies.

I. El català i el món laboral

En l'àmbit dels joves estudiants, la majoria considera que el català poques portes pot obrir per al seu futur. I no és necessari per al món de l'empresa. Almenys no ho veuen com un requisit que se'ls pot demanar. La majoria dels que viuen en poblacions del Baix Llobregat ho saben per l'experiència laboral d'amics i coneguts que s'han integrat al món del treball. Les relacions que hi ha entre l'àmbit educatiu per a les pràctiques d'empresa no hi ha cap protocol ni cap punt que parli de la qüestió lingüística ni com a valor ni com a requisit indispensable.

Marga:	Yo creo que si vas a una empresa i dices que hablas catalán no creo que lo valoren tanto (...) Dónde se va a valorar es aquí en Catalunya i en Andorra. IES Milà i Fontanals. ESO.
Salvador, Joan	Depèn de l'empresa... IES Milà i Fontanals. ESO.

Cal des de les autoritats competents sensibilitzar de la importància d'usar la llengua catalana en el món de l'empresa privada. Hi ha la idea que el català no és útil ni necessari per a l'entrada al món laboral.

Aquest és un aspecte important en el qual s'ha d'incidir, ja que els nois i noies que volen accedir al món laboral saben del boca a orella que no és necessari. Si, a més a més, des dels centres no es potencia aquesta sensibilització ...

Per altra banda a les dades estadístiques hi ha una majoria, fins i tot una mica superior al Baix Llobregat, (gairebé 70 %) que afirmen, de manera teòrica, que saber parlar i escriure el català els donarà més oportunitats de trobar feina. Fet que contrasta amb les aportacions a través de les entrevistes.

J. El català i les institucions

La responsabilitat de la Generalitat i concretament l'Administració Educativa pel que fa al tema de llengua i l'educació sorgeix sovint. Hi ha una bona part de joves catalanòfons ja sigui per transmissió generacional com no, que són crítics amb les institucions. Igualment nois i noies que viuen en àmbits on la realitat demolingüística no és favorable a l'ús del català manifesten que la institució educativa no els ha ajudat en el procés de bilingüització.

També comenten que altres institucions públiques no són un model lingüístic que estimuli i potenciï l'ús social del català. Comenten que la majoria no parlen en català.

X:	Primer les institucions públiques. Et trobes que la guàrdia civil, policia local, col·legis públics (...) parlen castellà ..si vas a una botiga a Barcelona igual. Què passa que els immigrants no aprenen el català? Si les institucions no fan res qui defensarà el català? Els pobres que parlem el català i el defensem, que som pocs! IES Eugeni d'Ors. Batxillerat.
Antoni:	És el govern que té que ajudar a introduir aquesta gent (immigració) a la cultura que està. Suposo que amb aquest govern que hi ha ara, per exemple aquests d'Esquerra Republicana és el que volien fer una mica no? Donar més iniciativa al català, en canvi els de Convergència... IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.

K. El català i el lleure

Són els nens i nenes de primària els que introdueixen el tema del joc. Per als nois i noies d'ESO i batxillerat aquest no és un tema que els preocupi. En canvi, els més petits el tenen clar i fan observacions interessants.

Jorge:	Que agafin els joc i els posin en català una mica...perquè si vas parlant i jugant; per exemple, si et tires anys jugant a aquest joc sempre estàs parlant en castellà CEIP Pont de la Cadena.
Joan:	Et posen les instruccions, però t'ho posen en castellà, anglès, francès, menys en català. També ho podrien posar en català. CEIP Pont de la Cadena.

Comenten que no hi ha jocs en català i totes les instruccions són en moltes llengües menys en català. Haurien de ser així perquè tot jugant practicarien i parlarien en català, en canvi, ara, tot jugant, només practiquen el castellà.

Comenten que a Internet també hi ha més castellà que català.

Elisenda:	A nosaltres, el nostre professor ens fica treballs que tenim que buscar a internet i tot això... i a internet sempre posen les coses en castellà ... CEIP Pont de la Cadena.
X:	Que els esplais i les escoles aquestes que fan de música i tot això, les que siguessin de Catalunya que ho fessin en català (...) Fer com hi ha anglès extraescolars, fer català extraescolar... CEIP Vall Palau.
Octavi:	Al col·legi, al casal d'estiu. Allà encara que siguis castellà, t'ajuden bastant a aprendre català. CEIP Estalella i Graells.

L. Els mitjans de comunicació

Hi ha joves que comenten el paper que tenen els mitjans de comunicació en el reconeixement, difusió i tractament de la diversitat sociolingüística i cultural de Catalunya. Consideren que no afavoreixen a fer valorar i aportar models positius d'aquest fet. I també que hi ha poca informació estatal de les diferents cultures i llengües que hi ha dins l'estat.

També sembla que hi ha una discontinuïtat de veure programes de TV en català a la infantesa que queda interrompuda a l'adolescència. Sembla que els dibuixos animats en català són vistos per molts infants. En entrar a la preadolescència i adolescència hi ha un canvi i molts joves opten per programacions de canals que emeten en castellà.

No és l'objectiu d'aquest treball parlar de la tipologia de programes que veuen i quins són els interessos i nivell de qualitat de les programacions. Aquest és tot un altre tema.

Òscar:	els dibuixos animats, quan eres petit els veies sempre en català (...) quan et fas gran comences a veure pel·lícules i la majoria del cine és en castellà(...) i potser en el món adult es fa servir més el castellà i el català més en el món dels nens. IES Bernat el Ferrer. ESO.
Imma:	Les notícies només surten les coses negatives dels catalans. L'enfoc que ens donen ...la visió que té Espanya de nosaltres és la de la TV del PP, com ells volen que ens vegin i treuen els més radical els que més la llien i això no és així. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.
Alba:	Els mitjans de comunicació tenen una influència molt gran i fan formar opinions a partir del que sents o llegeixes, és igual. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.

També algunes veus reclamen més canals de TV en català. Algunes persones comenten que de petits miraven els dibuixos animats en català. Quan ja són més gran opten per canals en castellà. Així connecten la TV en català amb la infantesa. Aquest fet es pot relacionar, en certa manera, quan diuen que el català no està de moda entre els joves.

Juan:	Que hiciesen un programa en la TV de masas de éxito como "Gran Hermano", pero que sólo se pudiese hablar catalán. IES El Palau. Batxillerat.
Neus:	"El Talp", però la gent no mira canals en català. IES El Palau. Batxillerat.
Carme:	TV 3 no diu res no va dir res sobre el "Correllengua". I no només a la TV catalana. Estem a Espanya, doncs perquè no passen informació d' allò que es fa quines en parlen.. hi ha poca informació de què hi ha a Catalunya per promoure l'ús del català (...) Aquestes qüestions per aquests nois i noies que no hi entren s'haurien de fer en altres lloc com Sant Boi ... IES Eugeni d'Ors. Batxillerat

A l'educació primària també comenten aquest tema, tot fent propostes.

Xi:	Conservar-lo més amb més anuncis per TV, propaganda i a les escoles (...) els videoclips que surten en anglès ho posen en castellà, posar a baix la traducció en català. CEIP Vall Palau.
X:	Jo vull dir una cosa que a la TV posin més cadenes en català, només hi ha TV3 i el canal 4. Només n'hi ha dos. CEIP Vall Palau.

M. Propostes alumnat

En demanar-los quines propostes farien per tal de millorar l'ús del català, expliquen algunes idees que segons ells podrien col·laborar a potenciar-lo.

Les propostes se centren en diferents àmbits. Demanen més implicació dels organismes polítics i les institucions per tal de promoure l'ús del català. I fer prendre consciència de la realitat del país i sensibilitzar la població a través de campanyes. Fer complir les normatives sobre l'ús del català en tots els àmbits: Alguns exemples:

Juan:	Yo estoy a favor de hablar la lengua que tu quieras, pero según mi compañero i Ferran i Nuria que les gusta mucho que se hable catalán y la Virginia que ha dicho que en las instituciones públicas se tendría que hablar catalán...voy a expresar una idea pero como si fuera una idea de ellos, porque a mi me da igual que se hable una lengua que otra. Que el carnet de conducir se dieran las clases en catalán. Has visto. Toda la juventud de Cataluña se ve obligada. Para tener carnet tiene que pasar por ahí . Copy right, Juan. IES El Palau. Batxillerat.
Juan:	Esta medida la tendría que poner la Generalitat de resguardo, cuando viera en sus estadísticas que el catalán está a punto de desaparecer... Otra quien no llegue a 5 años de estancia en Cataluña lo puede hacer en castellano, quien ya pase de 5 años, pues está obligado a hacerlo en catalán. IES El Palau. Batxillerat.

Sílvia:	Trobo bé la campanya i pot ser un bon pas com el de la campanya "parla'm en català" que hauria de seguir. IES Bernat el Ferrer. ESO.
Fernando:	Estas cosas se tienen que hacer poco a poco , de mica en mica s'omple la pica. porque sino lo que provocas es rebuig. IES El Palau. Batxillerat .

Pel que fa als mitjans de comunicació, demanen que cal més informació adreçada a tot l'estat espanyol sobre la realitat cultural i lingüística de Catalunya i de la pluralitat de llengües i cultures que hi ha a l'estat. Programes de TV de massa en català. Avanços informatius a tots el canals en català.

X:	Jo vull dir una cosa que a la TV posin més cadenes en català, només hi ha TV3 i el canal 4. Només n'hi ha dos. CEIP Vall Palau.
X :	Els videoclips que surten en anglès ho posen en castellà, posar a baix la traducció en català (...) més pel.lícules en català. CEIP Vall Palau.
X:	Conservar-lo amb més anuncis per televisió, propagandes i a les escoles... CEIP Vall Palau.
Juan:	Que hiciesen un programa en la TV de masas de éxito, como Gran Hermano, pero que sólo se pudiese hablar catalán (...) los avances informativos, antes de las 3, en los avances siempre en catalán y la gente se veria obligado a escucharlo en catalán. IES El Palau. Batxillerat.

Pel que fa a la institució escolar :

X	Que els esplais i les escoles aquestes que fan de música i tot això. Les que siguessin de Catalunya que ho fessin en català. CEIP Vall Palau.
X:	Fer com hi ha anglès extraescolars, fer català extraescolar , que hi hagués una altra classe de català. CEIP Vall Palau.
X:	Si algú no sap hablar català que l'ajudi el seu company. CEIP Vall Palau.

Pel que fa als jocs:

Jorge:	Que agafin els jocs i els posin en català una mica...perquè si vas parlant i jugant per exemple, si et tires tres anys jugant a aquest joc sempre estàs parlant en castellà. CEIP Pont de la Cadena.
--------	---

N. Creences, opinions i percepcions de l'ús social del castellà

N.1. Llengua majoritària

Tothom està d'acord en el fet que el castellà és la llengua que més se sent en tots els àmbits perquè hi ha molta gent de la resta de l'estat espanyol. I que malgrat que una part important fa anys que resideix a Catalunya no s'ha bilingüitzat.

Aquesta manca de competència és deguda a diversos factors. En primer lloc l'entorn que no en facilita l'ús, i això fa que molta gent no el cregui necessari per a viure, en segon lloc, la llengua familiar, i finalment la dificultat que té molta gent per aprendre'l.

Per a les persones procedents de la immigració, però residents a Vilafranca, depenent del barri, comenten que s'han integrat lingüísticament i culturalment. En canvi els nois i noies residents al cinturó industrial no han percebut aquesta necessitat. Continuen parlant castellà en tots els àmbits. En cap moment el català se'ls ha fet necessari.

Laura:	Es mejor que le enseñen primero en castellano i despues en catalan porque en la calle se puede relacionar mejor. CEIP Pau Boada.
Natalia:	(...) que hay mucha gente que sus padres son de fuera y entonces hablas con la relación que tienes con tus padres, tus amigos, familiares y suele ser el ámbito más grande que es el castellano y(...) para expresarte resulta más fácil. IES El Palau. Batxillerat.
X:	La meva opinió és que si és un castellanoparlant no té perquè parlar català, si ell és castellà i no sap parlar català. CEIP Vall Palau.
X:	Es més important el castellà que el català. CEIP Castell Ciuró.
Laura:	...perquè els castellans pensen que els catalans som diferents. IES Eugeni d'Ors. ESO
Ramon:	...perquè hi ha castellans que com estan a Espanya es pensen que l'única llengua que hi ha és la castellana. CEIP Pau Boada.
Xavi:	Aquí el 80% de padres son castellanos ... lo mas normal es hablar castellano IES Joanot Martorell. ESO.

N.2. Respecte per l'altre

A part de la qüestió ja tractada relacionada amb el respecte per l'altre, sorgeix un altre aspecte que és el de la territorialitat i el fet de veure l'altre com un intrús.

Marcel:	Quan la gent de fora arriba aquí (...) i parla castellà, els catalans diuen aquest és el nostre territori i vosaltres no podeu estar aquí, i al revés si un català va a un altre lloc.... CEIP Pau Boada.
David:	...hi ha gent que no respecta les persones que no saben català i li parlen català CEIP Matilde Orduña.
X.	La meua opinió és que si és un castellanoparlant no té perquè parlar català... CEIP Vall Palau.
Laura:	La gent, los castellans quan vienen aquí a Catalunya piensan que no les van a aceptar por su lengua i los van a separar de los demás. CEIP Pau Boada.
Ramon:	Perden el seu orgull com a gent forta si permeten que els altres parlin en català... CEIP Pau Boada.

N.3. Llengua de moda i de la joventut

Segons algunes persones el castellà és una llengua que està més de moda que el català per a alguns és la llengua de la gent jove i el català sembla que està reservat, segons algunes opinions, al món rural i a la gent gran.

Sara:	És la llengua de la gent gran, la gent jove avui dia parlen altres llengües... IES Joanot Martorell. Batxillerat .
Magda:	A mi em sembla que aquí a Catalunya hi ha molta més gent que parla castellà (...) és una moda. IES Bernat el Ferrer. Batxillerat.

També hi ha una percepció de connectar català amb la llengua de la infantesa, i el castellà la llengua de l'edat adulta, quan es té la capacitat de triar amb quina llengua et comunicaràs.

Julia:	Es que el castellano es como más basto. A mi hermana más pequeña tienen la tendencia de hablarle en catalán. Mi padre ...yo para que aprenda es como mas dulce el catalán. No sé, es más suave ... IES El Palau. ESO.
Joan:	Quan som petits, com que som innocents, pues... IES Milà i Fontanals. ESO.
Marga:	... y que después empiezas a hablar más castellano. Que cada uno empieza a pensar lo que a él le gusta más... IES Milà i Fontanals. ESO.

N.4. Llengua amb futur

Per a algunes persones joves el castellà és la llengua que permet obrir portes i la que té més futur.

Julia:	(...) el castellano lo puedes utilizar más hay gente que prefiere el castellano i no el catalán. IES El Palau. ESO.
Jose:	Yo veo mejor que primero aprendan castellano i después el catalán porque les abre más puertas ...Si aprenden castellano les abren las puertas a toda Espanya (...) si saben catalán sólo les abre las puertas en Cataluña i en Valencia i es más reducido. Tienen más posibilidades en hablar castellano. IES El Palau. ESO.

O. Usos lingüístics: llengua familiar

O.1. Transmissió generacional i tria lingüística

Al centres de les poblacions del Baix Llobregat hi ha una majoria de famílies castellanòfones. Alguns són matrimonis mixtos, però la llengua triada per a l'ús interpersonal dins l'àmbit familiar és el castellà. No hi ha hagut una bilingüització efectiva dels descendents d'aquestes parelles.

Per als nois i noies de les poblacions on la interacció en català no forma part de la vida quotidiana, tendeixen a considerar que amb el castellà ja en tenen prou. A primària valoren la importància de la llengua familiar, però tots tenen clar que és a l'escola on han pogut practicar el català.

Jose	(...) aquí la gente habla castellano (...aquí todos los padres son de fuera entonces hablan castellano. IES Joanot Martorell. ESO
Montse:	Que a lo millor és que també estan acostumats que la seva família no saben català i ells tenen que parlar castellà a la seva família i a lo millor els seus amics tampoc són catalans. CEIP Matilde Orduña.
Johnatan:	S'utilitza el castellà perquè algunes persones lis sembla una mica més fàcil que el català. CEIP Can Vidalet.
Manel:	Crec que també influencia molt els pares, perquè si un pare és castellà, doncs ell segurament parlarà més castellà que no pas català. CEIP Pau Boada.
Sandra:	Jo crec que és els pares perquè si et parlen en castellà, a veure el meu pare és català i la meva mare castellana i parlen els dos castellà per no liar-me, perquè el català de vegades em lia i jo sóc catalana i em passa això. CEIP Pau Boada.

P. Llengua i educació

P.1. Castellà llengua vehicular

Hi ha un sector de gent jove que considera que la llengua de l'educació hauria de ser el castellà. Aporten diferents arguments, per a alguns perquè és la llengua d'Espanya i, per tant, hauria de ser la llengua vehicular de l'educació.

El català hauria de ser optatiu i les classes s'haurien d'impartir en castellà. És millor estudiar i aprendre les matèries en castellà. És més fàcil i costa menys d'expressar-se. A més a més hi ha interferències entre les dues llengües. Les classes de català haurien de ser optatives. Tots els professors haurien de parlar en castellà. Hi ha alguna opinió que considera que el professorat hauria de parlar les dues llengües i que usés la que volgués.

Pel que fa a les noves migracions hi ha la creença que la llengua que han d'aprendre és el castellà, ja que és la que els pot ajudar més a l'hora de la interacció i en tots els àmbits.

Creuen que els catalans de vegades són poc comprensius amb les persones castellanòfones que intenten parlar català.

Rosa:	Si estudias una cosa (...) sólo lo aprendes en català, yo creo que es mejor en castellano, porque puedes explicarlo mejor dentro de España. IES El Palau. ESO.
Julia:	Las clases de catalán tendrían que ser optativas, porque ...viene un chino, un árabe o lo que sea por qué tienen que aprender el català? IES El Palau ESO
Joan:	Es una influència del demás. La majoria, almenys en aquest institut, parla en castellà i tu has de parlar en castellà també. IES Milà i Fontanals. ESO.

P.2. Llengua d'interacció al centre

La llengua d'ús al centre en les relacions interpersonals fora de l'aula és també el castellà de manera majoritària. El castellà és la llengua d'ús habitual. Per a alguns perquè és la llengua de totes les comunitats. És la llengua predominant en la majoria dels àmbits. I també de l'àmbit educatiu.

La majoria de gent parla castellà. Els catalanoparlants estan en minoria. Les persones que vénen de fora també són majoria i els és més fàcil parlar castellà, perquè tothom el parla. El català el parla menys gent i la llengua que més se sent és el castellà. El castellà també és bo que es parli perquè hi ha gent que no és d'aquí i li costa més entendre les explicacions en català.

Maria:	Jo crec que el castellà també és bo que es parli perquè a l'institut hi ha gent que no és d'aquí i potser li costa més entendre les explicacions en català, i si el hi donen en castellà doncs potser ho entenguin millor, però també estaria bé que es parlés el català perquè és una llengua bonica. IES Bernat el Ferrer. ESO.
--------	---

Q. Competència i ús

Q.1. Castellà llengua fàcil

El castellà de manera recurrent és percebut com a llengua fàcil, contràriament que el català que es considera una llengua difícil. No es diferencia o no hi ha gaire reflexió en el fet que per a les persones procedents de les migracions de parles no llatines l'aprenentatge d'una llengua llatina no és més difícil una llengua que l'altra.

És la llengua d'ús habitual i més majoritària en moltes poblacions o barris. Es considera que el castellà és la llengua més habitual perquè hi ha molta immigració de la resta de la península, per la repressió franquista que no en va possibilitar l'aprenentatge i perquè és més fàcil.

Johnatan:	S'utilitza més el castellà perquè algunes persones lis sembla una mica més fàcil que el català(...) Hi algunes persones que diuen que el castellà i l'inglés són més importants que el català ... CEIP Can Vidalet.
Carolina:	Jo crec que és per allò de Franco perquè abans s'estudiava més el castellà. Els pares estudiaven més el castellà i ... CEIP Pont de la Cadena.
Joan:	Jo crec que els nens que vénen d'Andalusia o Extremadura parlen en castellà al carrer, després ho sentim nosaltres i se'ns queda. Que també al carrer hi ha molts nens grans fatxes que ens obliguen a parlar castellà, sobretot a l'ESO. CEIP Pont de la Cadena.

R. Castellà. Llengua oficial d'Espanya

Entre el joves dels centres del Baix Llobregat hi ha un tema controvertit relacionat amb l'oficialitat de la llengua. Per a alguns el castellà és la llengua oficial d'Espanya i per tant de Catalunya, per a d'altres haurien de ser cooficials.

X	Jo crec que parlen castellà perquè com és la llengua oficial de tot Espanya. I el català només és de Catalunya, i molt poca gent la parla... CEIP Castell Ciuró.
Rosa:	Es que Catalunya no es un país independiente, es una región de España. Si fuera un país independiente sí que tendría que hablar en catalán, pero es una región de España. IES El Palau. ESO.
Javi:	Les dues llengües estan posades com a llengües oficials. Que ninguna està per sobre de l'altra . Que es parli menys o que es parli més ...I estan calificades com iguals les dugues són oficials a Catalunya. IES El Palau. ESO.
Eric:	...s'ha agafat el castellà perquè a nivell legal, és legal a totes les comunitats... IES Joanot Martorell. Batxillerat.

S. Identitats

Hi ha diferents percepcions sobre el fet identitari i de pertinença.

Laura:	(...) los castellans quan vienen aquí a Catalunya piensan que no les van a aceptar por su lengua i los van a separar de los demás. CEIP Pau Boada.
Ramon:	Perden el seu orgull com a gent forta, si permeten que els altres parlin en català. Perden el seu orgull. CEIP Pau Boada.
Fernando:	No te sientes ni de Cataluña ni de España . Te sientes del mundo. Pero de Cataluña es una tontería. IES El Palau. Batxillerat.
Juan:	Ni eres más catalán, en todo caso un poquito más español porque España lo engloba todo. que seas catalán pues eres catalán Pues soy catalán eres español pues soy español . Pero no hay diferencia eres catalán i español no eres catalán o español. IES El Palau. Batxillerat.
Joan:	Al carnet diu que ets espanyol, no ets d'un altre país. Catalunya forma part d'Espanya ... IES Milà i Fontanals. ESO.
Marga:	Eres de Espanya i después, aparte de otra comunidad si eres vasco eres vasco-español, lo que pasa que lo que cambia es la lengua. IES Milà i Fontanals. ESO.

T. Immigració

Actualment per a molts joves procedents de la immigració intraestatal consideren que els únics immigrants són les persones que han arribat i van arribant de països d'Amèrica llatina, del Marroc, de països de l'est...No tenen la percepció que les seves famílies, uns anys enrera, van arribar a Catalunya. Per a ells els immigrants són els marroquins...I els d'aquí (nosaltres) són els espanyols. Aquesta creença es pot observar que és per part dels joves que viuen en zones de majoria de població al·lòctona.

Julia:	(..) los imigrantes ellos, los árabes,(...) se tienen que adaptar a nosotros, los espanyoles. IES EL Palau. ESO.
--------	---

4. INTERPRETACIÓ CONTRASTADA ENTRE LES DADES QUANTITATIVES I QUALITATIVES.

Cal buscar sempre les relacions i interretroaccions entre qualsevol fenomen i el seu context, les relacions recíproques entre el tot i les parts: de quina manera una modificació local repercuteix en el tot i com una modificació del tot repercuteix en les parts

Edgar Morin

4.1. Introducció

La metodologia emprada des d'un enfocament multimetodològic permet donar compte del mateix fet objecte de treball des de dues perspectives diferents i que lluny de veure-les com contraposades es presenten com a complementàries, ja que cada tècnica aporta una especificitat.

Per una banda, l'enfocament quantitatiu és un procés lineal, objectiu, seqüencial i fix. Aporta una visió objectiva de la realitat des de "fora". El resultat és l'anàlisi estadística. La persona que investiga mira els fets des de fora.

Pel que fa l'enfocament qualitatiu és un procés holístic, obert, flexible, dinàmic, actiu. Aporta una interpretació dels fets, dels significats símbols i percepcions de les persones mitjançant la interacció amb els altres. El resultat és l'informe interpretatiu. La persona que investiga descriu i interpreta i interactua amb els subjectes.

Aquests dues metodologies aporten els avantatges inherents a cada tècnica i la complementarietat aporta un conjunt més ric, més complet i una manera de verificar i contrastar l'observació de la realitat.

Tanmateix, l'articulació d'aquestes dades és una tasca difícil per a la persona no experta, com és el cas, ja que es tracta d'organitzar i presentar de manera significativa la gran quantitat d'informació de què es disposa.

Dels temes i aspectes tractats tant en una com en l'altra tècnica s'han organitzats amb els grans blocs que han semblat més significatius. És evident que són múltiples les possibilitats organitzatives, però s'ha optat per la següent.

La negreta es correspon als temes i subtemes de l'informe de les entrevistes.

4.1.1. Llengua vehicular a l'escola primària

Les dades estadístiques donen un percentatge molt elevat de nois i noies nascuts a Catalunya. El 75 % de tota la mostra enquestada tant els que estan cursant primària com els que ara són a secundària declaren de manera majoritària que **l'ensenyament a l'escola primària és en català**. Pel que fa a les dues zones estudiades no hi ha diferències significatives en els resultats. (Vegeu gràfics apartat 3.1.1)

Es constata que no es manté la mateixa proporció en els usos interpersonals mestre-alumne. Hi ha menor percentatge que no manté la llengua de l'aula en altres situacions en la interacció amb els mestres. És evident que hi ha infants que els costa mantenir la llengua de l'aula. Segurament se senten insegurs.

Quant al català com a **llengua d'ús interpersonal -alumnat-mestre-** hi ha un disminució del percentatge que usa el català fora de l'aula. En la comparació d'aquest aspecte segons les dues zones es fa patent que al Baix Llobregat i ha una davallada molt superior en l'ús interpersonal alumne-mestre, ja que l'alumne sembla mantenir la llengua familiar.

En relació a la llengua d'ús interpersonal entre iguals la proporció global continua baixant, ja que només un 25 % declara que el català és la seva llengua d'interacció entre companys. Per zones geogràfiques, al Baix Llobregat aquesta proporció queda reduïda a un 7,9 % mentre que a Vilafranca té un 47,7 %.

A les entrevistes comenten que la **llengua del pati, la llengua d'ús interpersonal entre iguals** sol ser el castellà perquè hi ha molt nens i nenes que tenen el castellà com a llengua familiar. I la tendència és canviar al castellà. En gairebé totes les entrevistes la majoria ha parlat en català, però en acabar la sessió i sentir els comentaris que feien entre ells, en una gran proporció de casos usaven el castellà, sobretot, als centres del Baix Llobregat.

Les **expectatives que té l'alumnat de 6è** d'educació primària sobre la **llengua que parlarà a l'institut** contrasta negativament amb la realitat que exposa l'alumnat que ja està cursant secundària obligatòria o postobligatòria.

En preguntar als infants de 6è quina expectativa tenen en relació a la llengua de la secundària manifesten, tot i que alguns tenen informacions de la situació als instituts, que serà igual que a l'escola. Aquesta dada contrasta amb la realitat en què es troben a la secundària, sobretot, al centres ubicats al cinturó industrial de Barcelona.

Tenen la informació que **als instituts es parla molt el castellà**. Consideren que no s'hauria de canviar de llengua. La majoria té informació i parla, **del conflicte lingüístic** que hi ha als instituts.

Pel que fa al català. Tot l'alumnat considera que és la llengua de l'escola primària. L'alumnat entrevistat al Baix Llobregat la percep com a **llengua difícil**. No és la llengua d'ús interpersonal entre iguals ni al pati ni a fora de l'escola. Es parla poc. No hi ha l'hàbit perquè al **barri i l'entorn es parla en castellà**.

De manera força general creuen que el català s'hauria de parlar més perquè les persones que vénen de fora el poguessin aprendre. Fan referència a l'hàbit estès de **canviar de llengua** en la interacció amb persones que no el parlen, però l'entenen. I també al fet de **parlar en castellà als nouvinguts**, fet que impossibilita que aprenguin el català.

Aquest fet és controvertit i el connecten amb **el respecte per al nouvingut**. Per a alguns el respecte és ajudar-los a aprendre la llengua del lloc on han triat de viure. Per a d'altres el respecte passa per parlar-los en castellà. Paradoxalment trien el castellà tant si es tracta de

persones de parla llatina com persones provinents d'altres països de llengües no romàniques. Algunes persones ho fan notar. Tanmateix és un tema que crea confusió.

Diuen que és la **llengua de Catalunya**, s'ha de conservar. Creuen que tothom s'ha d'esforçar a parlar-la. I es mantindrà si s'usa. Paradoxalment, una gran majoria de joves de secundària que de manera teòrica opina així, el català no és la llengua d'ús en cap dels àmbits de molts d'aquest nois i noies.

Sembla haver-hi un decalatge entre allò que perceben com a "correcte" amb la seva realitat, i a vegades amb les seves pròpies creences.

A les entrevistes amb els més petits es pot copsar el grau de maduresa i de sentit comú que tenen alguns i per altra banda la innocència i bona voluntat a l'hora de parlar de qüestions problemàtiques.

4.1.2. La llengua vehicular a l'educació secundària

Pel que fa a la llengua vehicular de l'educació secundària no es correspon ni de bon tros amb la de l'escola primària. Al Baix Llobregat **el català no és la llengua vehicular de moltes assignatures**. Segons les enquestes no arriba ni al 50%. A Vilafranca hi ha un augment considerable d'assignatures que s'imparteixen en català. (Vegeu gràfics apartat 3.1.3.3.)

Així si la llengua vehicular de l'ensenyament és en català possibilita, en gran mesura, la interacció a l'aula en la mateixa llengua. En canvi si la llengua vehicular és el castellà es manté la llengua a l'hora de les intervencions alumne/a-professor/a a l'aula. Aquest fet marca una **discontinuitat important en relació a la llengua d'ensenyament-aprenentatge a l'escola primària**. Tant les dades estadístiques com les extretes de les entrevistes confirmen aquest fet. Queda patent que s'agreuja a les zones de concentració de població procedent de la immigració.

Pel que fa a la **llengua d'interacció amb el professorat fora de l'aula** hi ha una correspondència a mantenir fora de l'aula la llengua en què s'imparteix l'assignatura. Aquest fet per qüestions òbvies dona la clau per saber quina és la llengua d'interacció professorat-alumnat a molts centres de secundària. I consegüentment impossibilita l'assoliment de les competències en llengua oral, i la seva col·loquialització. En aquest aspecte hi ha notables diferències entre les dues zones estudiades.

En parlar quina hauria de ser la **llengua vehicular i d'ús al centres educatius públics**, les dades de les enquestes de manera majoritària diuen que el català, ja que permet la pràctica i per tant poder assolir la competència oral i la col·loquialització.

On hi ha més **controvèrsia és a l'ESO** i es pot copsar una gran diferència de creences i percepcions pel fet del contacte lingüístic entre les dues zones d'aquest estudi. Als centres del Baix Llobregat hi ha posicions contràries a quina ha de ser la llengua vehicular a l'ensenyament públic. Algunes persones consideren que el català hauria de ser la llengua vehicular, malgrat molts tenen dificultat per expressar-se amb fluïdesa, d'altres que hauria

de ser un dret individual de cada professor i alumne d'expressar-se amb la llengua que volgués i hi ha, també, una creença minoritària que el català és més aviat una nosa, i un problema afegit. Algunes opinions apunten a casos de rebuig i burla per als catalanoparlants.

Així, tot fa pensar que algunes d'aquestes respostes volen ser "políticament correctes". I contrasten, per una banda amb la realitat en què molts estan immersos i de l'altra, en les pròpies creences.

L'alumnat de batxillerat de Vilafranca, però també del Baix Llobregat en general és força crític amb la situació sociolingüística que s'està donant als instituts. Una majoria no entén com la secundària no ha seguit el mateix camí que la primària, ni tampoc com és que es pugui impartir la docència en castellà. Una bona part de nois i noies que viuen en poblacions on la realitat demolingüística no possibilita la interacció en català se senten perjudicats i creuen que tant la **institució educativa com la Generalitat ha de garantir la competència i l'ús de la llengua** que ells no han rebut per transmissió generacional. Hi ha persones que exposen de manera crítica el seu **retrocés en l'ús i la col·loquialització de la llengua catalana en entrar a l'institut**.

Hi ha altres consideracions relacionades amb els materials curriculars de què disposen. Opinen que en les matèries impartides en castellà i per tant, **llengua de les explicacions a l'aula no es correspon amb el llibre de text** la qual cosa dificulta la presa d'apunts. També són crítics i es fan preguntes sobre els aspectes preceptius i legals en matèria lingüística a Catalunya, i el paper que exerceix l'administració educativa i de la Generalitat.

Quant a l'alumnat de centres ubicats al Baix Llobregat no tots tenen la mateixa percepció en relació al fet de la llengua vehicular i d'ús dins la comunitat educativa. Per a una bona part, sobretot, dels nois i noies més grans, consideren que representa, i els ha representat, una desigualtat perquè no han tingut l'oportunitat d'assolir la competència oral que no tenen per **transmissió generacional**, ni tampoc per l'**entorn** on viuen.

En ambdós casos parlen dels **usos públic i usos privats**. Si es tracta d'una institució pública i educativa consideren que ha de vetllar per la transmissió de la llengua catalana. No tothom, però té la mateixa opinió. Hi ha joves que creuen que són prioritaris els drets individuals que els col·lectius. I que és el professorat qui ha de triar la llengua de la docència.

En aquesta qüestió hi ha algunes discrepàncies. Persones que defensen l'aprenentatge i ús col·lectiu del català com a bé comú davant d'altres persones que creuen que s'ha de prioritzar la llibertat individual d'usar la llengua familiar. I una minoria que el castellà ha de ser la llengua de l'ensenyament.

4.1.3. Conflicte lingüístic

A les entrevistes de manera majoritària sorgeix el tema del conflicte lingüístic relacionat amb el contacte de llengües en grups que es radicalitzen, en la manera d'actuar i de vestir. Per una banda expliquen que hi ha els anomenats punkis, punkos "catarrufos", "lufos" (hi ha lleugeres variants segons els centres) que s'identifiquen amb independentistes. Per altra banda hi ha els, pelats o fatxes que els identifiquen amb els espanyolistes.

Alguns comenten que el fet de pertànyer al grup dels "espanyolistes" es consideren més moderns, més rebels. Els joves de parla castellana resistents són vistos pels catalanoparlants com a persones de mentalitat tancada, i que no accepten la pluralitat. Alguns diuen que és per comoditat. Remarquen la influència dels grups d'amics sobre la llengua. Impera el concepte d'**espanyolisme vs independentisme**.

Hi ha un conflicte connectat amb llengua-política. Segons diuen al darrera de la ideologia hi ha ganes de reafirmar-se i de ser acceptats o també que és vist com una moda. Igualment comenten que aquest conflicte es dona molt més a **l'ESO on els joves són més influenciables**. Comenten també la importància i la **influència del grup** en aquesta etapa.

Hi ha algunes veus que marquen una relació amb grups "espanyolistes" amb nois que no estan interessat pels estudis i que no els importa aprovar l'ESO.

En parlar d'aquest tema amb l'alumnat de 6è i alguns manifesten una certa por, hi aporten un aspecte que els més grans no comenten. I és el fet que aquest problema és bàsicament entre nois. Les noies no hi estan tan implicades.

Hi ha algunes persones opinen que tant les institucions com l'administració no són un bon model per a ajudar a entendre i poder argumentar sobre aquest conflicte.

4.1.4. Actituds en els usos lingüístics

El 90 % de l'alumnat enquestat considera molt important saber parlar molt bé el català i practicar-lo al centre educatiu. (Vegeu apartat 3.1.4.) A Vilafranca hi ha una major proporció que prefereix el català com a llengua d'ensenyament.

Sorgeix la percepció de veure el català com a **llengua marcada**. Exposen diferents situacions com ara ridiculitzar aquells que el parlen, pressionar perquè no es parli, identificar el catalanoparlant amb independentista. Diuen que a l'ESO és més difícil aprendre català i aquests aspectes, entre molts altres, també condicionen. El **castellà és la llengua d'us majoritari** a certs instituts.

Aquestes impressions les exposen els nens i nenes de primària, encara que no com a experiència pròpia, però per la informació que en tenen. Saben que poden trobar-se en conflictes per qüestions lingüístiques entre "fatxes" que ells també relacionen amb gamberrisme i espanyolistes per una banda i "catarrufos" que relacionen amb catalanistes i independentistes.

Les dues zones esmentades, de manera majoritària, es manifesten a favor del català com a llengua que ha de ser útil. Contràriament, a les entrevistes tothom manifesta que el català no fa servei i no és necessari per a viure. Es pot viure en castellà. Evidentment hi ha persones que ja els està bé i d'altres que no s'hi resignen.

Quant a la llengua que hauria de predominar a Catalunya, al Baix Llobregat només un terç es decanta pel català. Aquesta darrera entra en contradicció amb les manifestacions primeres relacionades amb l'ús del català. Alguns identifiquen el català com a llengua de la ruralia.

4.1.5. Ús interpersonal entre iguals dins i fora de l'institut

Pel que fa a l'ús interpersonal entre iguals hi ha un **predomini del castellà** en detriment del català de manera força general, sobretot al Baix Llobregat. Pel que fa a l'ús interpersonal a Vilafranca, el català és més habitual, malgrat diuen que hi ha un relaxament a l'hora de parlar-lo.

Pel que fa al castellà. La majoria de joves del Baix Llobregat parla castellà. És, majoritàriament, la llengua familiar i la preferent en l'ús social i la que predomina a l'entorn. Obre més portes perquè es parla més. Molts diuen que no queden gaires catalanoparlants, només en algunes zones. El català hauria de ser optatiu o només una assignatura. Tenen la percepció que si no es parla a casa no es pot aprendre el català i consideren que el bilingüisme porta confusions. Està més de moda. No es fa cap esforç per aprendre'l i per a algunes persones "això és Espanya".

4.1.6. Expectatives del català en el futur

Les dades referides a la llengua que creuen que els serà més útil en el futur tenen relació directa amb el context dels joves. Així els joves residents a poblacions del Baix Llobregat, de manera majoritària, creuen que serà **el castellà la llengua que utilitzaran més** en el desenvolupament de la feina, universitat, etc. A Vilafranca, en canvi, consideren que serà en català. Tot i així el percentatge del Baix Llobregat és superior en relació al castellà que el de Vilafranca en relació al català. (Vegeu gràfics apartat 3.1.4.1.)

Malgrat aquestes consideracions, segons les enquestes tothom s'inclina a veure com un actiu saber parlar i escriure el català. Igualment una majoria considera que saber-lo pot obrir més portes al món laboral.

Aquesta qüestió a les entrevistes és força controvertida ja que per a algunes persones **el català no obre cap porta de futur**. És una llengua local i no necessària. Aquí s'evidencia que la percepció que molt joves tenen de la utilitat del català al món laboral no és cap requisit ni cap exigència a l'hora d'entrar a treballar.

4.1.7. Competència del català i ús

A les enquestes se'ls demanava el grau de domini del català oral segons la seva pròpia opinió. Així cal comptar amb una part de subjectivisme, però la majoria de joves del centres del Baix Llobregat, declara que l'entén millor que no pas el parla. I, paradoxalment, tenir competència oral per poder utilitzar el català en qualsevol situació és vist com un actiu i es valora. (vegeu gràfics apartat 3.1.3.9.)

Aquesta competència oral, és a dir, aquesta bilingüització efectiva que no assoleixen una majoria de joves que estudien en centres on la realitat demolingüística no és favorable a l'ús del català, fa que sorgeixi aquesta pregunta ¿on han de poder usar, practicar i adquirir

les competències orals de la llengua catalana, iniciades a l'escola primària? **¿Què ha passat als instituts de secundària que han abdicat del deure de permetre l'alumnat assolir la competència oral del català? ¿Què ha passat a l'administració amb competència educativa** que ha abdicat també de les seves obligacions en matèria sociolingüística i de procurar pels drets d'aquests joves a assolir les competències que marca la llei?

Alguns joves consideren que el **català no es valora a l'hora d'aconseguir un treball**. No es veu necessari perquè **es pot viure en castellà** i hi ha manca d'esforç.

4.1.8. L'ús social del català fora de l'àmbit educatiu

Les oportunitats de parlar català fora del centre educatiu en algunes zones són molt poques. Així les dades de les enquestes del Baix Llobregat contrasten fortament amb les de Vilafranca. (Vegeu gràfics apartat 3.1.3.11.).

Molts joves comenten que hi ha casos d'intolerància i poc respecte envers la pluralitat lingüística i cultural que representa Catalunya. Consideren, sovint, que no es parla el català per **comoditat**, perquè **no és necessari**. Sovint es percep com a **llengua difícil**. Tanmateix es considera la llengua de Catalunya i diuen que cal tenir una actitud positiva i parlar-lo més, mantenir la llengua i aprendre a conviure. Cal reconèixer la diversitat i evitar que hi hagi guetos, com s'està donant.

Efectivament el context social, la concentració de persones procedents de la immigració i la poca barreja amb població al·lòctona condiciona enormement l'ús i la pràctica del català a la vida quotidiana. A les enquestes (vegeu gràfics apartat 3.6.) aporta dades sobre aquest fet i es pot constatar com **la presència del català en aquestes zones és minoritària**. És a dir no es pot viure en català.

A les entrevistes la majoria comenta que se'ls fa difícil de practicar el català en segons quines poblacions i/o barris. La majoria de persones entrevistades opinen que aquest fet en dificulta l'aprenentatge i la pràctica. D'aquí, però en sorgeix un altre tema recurrent i molt estès en tota la societat: **l'hàbit de canviar de llengua per part de les persones catalanòfones**. (Vegeu gràfics apartat 3.1.4.2.) I la dificultat explicitada de mantenir una **conversa bilingüe**. També exposen que **la llengua emprada en conèixer una persona** condiciona l'ús posterior.

Tant els més petits com els joves entrevistats coincideixen en l'efecte negatiu d'aquest hàbit tan estès. La majoria de nois i noies tenen clar que si no es parla i no s'usa és impossible d'aprendre'l. Creuen que les persones catalanoparlants haurien de canviar d'actitud perquè així no es beneficia la persona que vol aprendre'l. Juntament a aquest canvi d'hàbits apunten que **cal també un esforç i una sensibilització** per part de les persones que no el parlen. Tanmateix les enquestes sobre aquest tema no sempre van pel mateix camí. Creuen, també, que cal una major **implicació de les institucions**.

Sobre aquest fet hi ha diferents arguments alguns que creuen que és difícil practicar-lo en segons quines zones, d'altres que hi ha molt **poca sensibilitat i respecte per la llengua del país d'acollida**, d'altres, perquè no tothom hi té accés, ja que creuen que les persones amb cultura els és més fàcil d'aprendre'l i parlar-lo.

Un tema polèmic és el **concepte de respecte** que té diferents percepcions; per a uns el respecte passa per parlar la llengua de l'altre (sic) només en el cas dels castellanoparlants i per a d'altres, el respecte passa per aprendre i parlar la llengua del país on s'ha triat viure.

4.1.9. El català la llengua oficial de Catalunya

A les enquestes (Vegeu gràfics apartat 3.1.4.) les preguntes dirigides a saber com voldrien el futur lingüístic de Catalunya tant pel que fa a l'oficialitat de la llengua, com la llengua que hauria de predominar, les respostes són diverses segons les zones. Però sí que tenen en comú que la llengua que hauria de predominar hauria de ser el català.

A les entrevistes també consideren que ha de ser la llengua de Catalunya en tots els àmbits públics. Aquestes creences, però, contrasten amb la realitat que es viu als centres de secundària i els contextos en què s'ubiquen.

Al marge de les causes per les quals s'ha arribat a aquesta situació a una part de centres de secundària, cal fer una anàlisi d'aquest fet en profunditat. Per què el professorat davant d'una classe de nois i noies que arriben d'una escolarització en català, pel fet de saber que, majoritàriament, la llengua familiar és el castellà, opta pel castellà com a llengua vehicular i per tant, condiciona els usos interpersonals fora de l'aula? O, igualment, hi ha l'hàbit molt estès actualment de canviar de llengua a l'hora de la interacció fora de l'aula i adreçar-se a l'alumnat en castellà, fins i tot professorat que declara impartir la classe en català.

És evident que cal molta pedagogia sobre qüestions sociolingüístiques i pràctica docent. Hi ha confusió en la pràctica docent. Poca implicació dels equips directius i de l'administració educativa. S'imposa una formació inicial en aquest sentit. I una formació permanent i actualitzada sobre aquest tema incloent-hi, és clar, la nova i complexa realitat de la gran diversitat cultural i lingüística actual.

Igualment que a l'escola primària la conversa entre iguals tendeix a ser en castellà. En aquest aspecte és llargament comentat l'hàbit molt estès de canviar de llengua quan hi ha un persona castellanòfona, però que entén el català. Tothom està d'acord que aquest és un aspecte molt negatiu per a la continuïtat i l'ús del català. També hi ha nois i noies que manifesten que això els impossibilita la pràctica i l'ús.

Comenten que els catalanòfons són bilingües i els castellanòfons, segons algunes opinions no ho són perquè no volen ser-ho. El català és una llengua marcada. Sovint el fet de parlar-lo equival a ser separatista. Igualment el fet de parlar castellà equival a espanyolista i "fatxa". Hi ha una tendència a radicalitzar les posicions i a polititzar les llengües.

Aquest fet que expliquen que succeeix a secundària, sobretot, a l'ESO perquè és l'edat en què cal reafirmar-se i molts s'apropien de símbols sense saber exactament què volen dir. També exposen la gran influència que exerceix el grup.

Els joves enquestats es manifesten majoritàriament per la conservació de les llengües, com a patrimoni de cultural. Aquestes dades contrasten amb la realitat en què viuen i fins i tot, en alguns casos, amb la percepció que tenen del català com a llengua minoritzada i que en cap cas es consideren part integrant d'aquest patrimoni que teòricament diuen defensar.

És per això que a les entrevistes sorgeix de manera recurrent que cal donar no només informació sinó sensibilització de manera general del fet de la pluralitat, ja que segons algunes creences és fruit de la **ignorància i d'una mentalitat tancada**. Hi ha també altres veus que s'alcen davant el fet ideològic de no voler compartir la idea de la pluralitat d'Espanya. Així, Espanya vs Catalunya és un tema recurrent i polèmic.

Consideren que ha de ser la llengua de Catalunya en tots els àmbits públics. Creuen que la Generalitat ha de vetllar perquè es compleixin les normes lingüístiques. Remarquen com a hàbit negatiu de la majoria de catalanòfons de canviar de llengua en parlar amb persones que no ho són. Crue qque cal mantenir-lo perquè ara els immigrants aprenen 1r el castellà. La immigració de parla castellana no veu necessari el català. En canvi a Vilafranca hi ha molts testimonis de nois i noies de pares castellans que s'han integrat completament, fet que no passa al Baix Llobregat, i que confirma que la llengua familiar no és obstacle per a aprendre català.

L'alumnat de primària està informat d'aquest fet que es dona als instituts i alguns comenten que senten una certa por de saber que hi ha aquest conflicte.

Generalment el català només es parla en petit grup i s'identifica amb llengua de cultura i de gent gran. Exposen la diferència que hi ha i que han viscut entre l'Educació Primària i Secundària pel que fa al tractament de la llengua, sobretot, l'alumnat de Batxillerat.

A Vilafranca en teoria és la llengua vehicular de la majoria d'assignatures, amb alguna excepció. Una majoria no entén com **la secundària no ha seguit el mateix camí que la primària**, ni tampoc com és que es pugui impartir la docència en castellà. Tenen una actitud crítica. Se senten perjudicats i creuen que si al centre es parla és una manera d'aprendre la llengua. Consideren que ha de ser la llengua de Catalunya en tots els àmbits públics.

Una bona part d'alumnat de Vilafranca on hi ha un predomini del català com a llengua vehicular saben que al cinturó industrial de Barcelona no hi ha la mateixa realitat. I es pregunten quina és la responsabilitat dels docents i de l'administració educativa en matèria lingüística.

4.1.10. La immigració i la llengua

Moltes opinions remarquen que **els immigrants aprenen primer el castellà**. Hi ha persones que creuen que la immigració de parla castellana no veu necessari el català. En canvi hi ha molts testimonis de nois i noies de pares castellans que s'han integrat completament, fet que no passa al Baix Llobregat, i que, com ja s'ha dit, torna a confirmar que la llengua familiar no és obstacle per a ser competent en català.

Hi ha també la creença que hi ha un sector que presenta un sentiment d'avversió per aquesta llengua connectada amb la manera d'entendre la pluralitat.

Sovint es confonen els usos públics amb els usos privats, tant per part del professorat com de l'alumnat.

Pel que fa a la , tothom està d'acord en el fet que el català es parla menys perquè hi ha immigració de la resta de l'estat i d'Àfrica llatina. Cal una actitud positiva per compartir llengua i cultura. "Ells" (els àrabs) s'han d'adaptar a "nosaltres". Nosaltres per a alguns equival a catalans i d'altres a espanyols.

4.1.11. La llengua familiar

Quant a la llengua i la procedència familiar, les dades de l'enquesta donen un percentatge força igualat entre progenitors nascuts a Catalunya i nascuts fora de Catalunya. La qüestió que és remarcada a les dades és la **llengua d'adopció dels matrimonis mixtos**. La tria lingüística per part de parelles mixtes de persones ubicades al Baix Llobregat és a favor del castellà, mentre que la tria de parelles mixtes a Vilafranca és el català. (Vegeu apartat 3.1.2.)

El 82 % de l'alumnat enquestat ha nascut a Catalunya i les persones que no han rebut el català per transmissió generacional declaren haver-lo après a l'escola primària. Entenen millor el català que no pas el parlen. La llengua amb què s'imparteix la classe condiciona en certa mesura l'ús interpersonal fora de l'aula. A l'Educació secundària i al centres del Baix Llobregat disminueix considerablement el nombre de classes impartides en català en relació a Vilafranca.

Si bé la majoria de nens i nenes, nois i noies entrevistats ha parlat en català, la fluïdesa i la competència oral és molt diferent entre Vilafranca i les poblacions del Baix Llobregat.

Les entrevistes confirmen aquesta situació, la majoria de persones entrevistades a Vilafranca tenen una competència oral igualable a una persona catalanòfona per transmissió generacional. Tant per l'ús que fan de la llengua com pel seu grau d'integració. En canvi, les persones entrevistades en la mateixa situació residents al Baix Llobregat no tenen ni una competència de la llengua oral col·loquial assolida, ni tampoc, una bona part, estan integrats com ho estan els nois i noies de Vilafranca.

Pel que fa a la tria lingüística familiar en parelles mixtes, la majoria de parelles opten pel castellà. Així el castellà és la llengua majoritària de les famílies dels centres del Baix Llobregat. És la llengua del barri, del carrer en molts dels casos. Sovint a les entrevistes comenten que no poden practicar el català pel context on viuen. Així consideren que el **castellà és una llengua més fàcil**, que està **més de moda**. El català per a alguns és la **llengua de la ruralia i de la gent gran**.

A Vilafranca segons el barri es manté el castellà com a llengua familiar, tot i així hi ha una part important d'alumnat fills de 2a generació d'immigrants que estan plenament integrats. Quant a la tria lingüística en parelles mixtes la llengua d'adopció és de manera més general a favor del català.

5. ELABORACIÓ DE PROPOSTES

5.1. Introducció

A partir de les dades estadístiques, la interpretació i observació de la realitat a partir de les entrevistes de grup, i per què no dir-ho de la pròpia experiència. Es fan les propostes següents:

Els objectius que es presenten i que poden correspondre a l'anomenat Projecte Lingüístic de Centre, però amb un enfocament més processual, ja que les pràctiques docents, els hàbits i les percepcions no adequades a una realitat no es canvien de la nit al dia.

Si partim d'unes dades objectivables complementades amb les dades més explicatives de la qüestió, es poden aportar respostes més adequades a la realitat. Aquestes respostes han de tenir en compte els comportaments, les competències i representacions així com les adherències emotives (Vegeu Bastardas, (1997)⁵⁶ que fan que hi hagin situacions poc desitjables.

Tal i com ja s'ha apuntat cal tenir en compte les tres dimensions:

- Cognitiva: cal una reflexió, a partir d'un discurs integrador i des del respecte a la diversitat lingüística i multicultural. Re-legitimar el català com a llengua d'interrelació grupal a Catalunya es vingui d'on es vingui. Respecte i afecte per les llengües de cadascú com a persones.
- Afectiva: establiment d'una imatge del català que no sigui antagònica. Empatia i atracció. El català ha de ser una llengua que no va en contra de les altres que hi ha a Catalunya- i que n'hi ha moltes- Només vol sobreviure amb normalitat, tot acceptant la presència dels idiomes de les altres persones que també han triat de viure amb nosaltres.
- Comportamental: estratègies que facilitin la col·loquialització del català per a aquelles persones que no el tenen com a L1. És aquí on cal un munt d'imaginació i recursos i fer-los participar en el procés.

5.2. Enfocament metodològic

Totes aquestes propostes s'haurien d'emmarcar en un enfocament de recerca-acció, ja que del desenvolupament i l'obtenció de resultats positius en pot dependre poder-se estendre i arribar a servir de base per a noves propostes dins aquesta línia iniciada.

Així la voluntat general de totes les propostes conté:

- Plantejament del projecte com una acció estratègica susceptible de millorar una realitat
- Procediment en espiral que inclogui: planificar, actuar, observar i reflexionar,avaluar...
- Implicació dels responsables en la pràctica, amb possible ampliació de manera gradual
- Transformació de la pràctica educativosocial i la seva comprensió

⁵⁶ Bastardas, A. *Ecologia de les llengües*

- Incidència en la formació i canvi de les actituds en persones i grups.
- Acostar-se a la realitat i vincular coneixement i transformació

5.3. Pel que fa als objectius generals

"Hi ha tres actors importants que contribueixen a l'èxit de les reformes educatives: són, en primer lloc la comunitat local pares, directors d'escola i el professorat; en segon lloc, les autoritats públiques; i en tercer lloc, la comunitat internacional.

l'informe Delors Educació: Hi ha un tresor amagat a dins

Impulsar un debat, una reflexió, presa de consciència i implicació de la comunitat educativa.

Impulsar la participació real i eficaç en el procés de catalanització del centre i la implicació de tots els sectors de la comunitat educativa.

Aquests objectius generals són inclusors i engloben tot un procés que cal encetar. I que s'anirà desenvolupant en l'explicació d'aquestes propostes. Segons la idiosincràsia i la realitat de cada centre afavorirà un tipus d'intervenció o una altra. Allò, però, que és necessari i imprescindible és la implicació en primer lloc de l'equip directiu del centre, del professorat, de l'administració i de les institucions de la zona. Sense el treball conjunt i el suport mutu no és possible tirar endavant ni canviar determinats hàbits i actituds lingüístiques.

Es un repte important. En aquests moments hi ha hagut canvis de govern que fan pensar que es pugui anar conjuntament per a assolir uns mateixos objectius.

Així, aquest és el primer pas per a iniciar el procés. Cal en aquest procés obrir un debat que propiciï la reflexió i aporti una major sensibilització de la problemàtica. Calen propostes, actuacions i estratègies creatives, imaginatives. I molta empatia.

5.4. Pel que fa als òrgans de gestió del centre

Avui sabem que la gestió i la direcció dels centres són potents eines educatives, imprescindibles per a la renovació pedagògica i la millora de la qualitat del sistema educatiu i, de manera molt especial, de la xarxa de centres públics.

Joan Estruch

La filosofia i la cultura de centre tenen un paper important a l'hora de tirar endavant el PLC. Si els equips directius no se'l fan seu i no se'l creuen, difícilment es podran assolir els objectius.

O és que la pública ha de ser menys que l'escola privada que explica, demana, i fa que el professorat compleixi les línies que configuren el Projecte Educatiu de Centre? Fóra impensable una escola d'elit que no exigeixi complir la línia educativa del centre? Què passa a la secundària? Hi ha aspectes que no s'aborden. Per què ha passat això? Cal impulsar una acció global que porti a la consciència sociolingüística de la comunitat educativa. Així el canvi s'ha de fer des de dins, i partir de la realitat de cada centre, tenint en compte el

paper important i el compromís que han de tenir les persones que el gestionen i la tasca de tot el professorat del centre en particular, de la comunitat educativa en general i de l'administració competent.

5.4.1. Crear la figura del dinamitzador/a Lingüístic

Les tasques són les de la figura del Coordinador/a Lingüístic de la LOGSE. Darrerament Corrdinador/a LIC. Cal, però, ampliar el sentit del terme i algunes tasques. El fet d'elaborar el PLC ha estat per a molts centres de secundària una tasca burocràtica i, si s'ha fet, ha quedat reduïda a complimentar uns fulls. Cal donar una altra dimensió a aquest projecte i a la figura de qui el coordina.

Les tasques establertes de vetllar per al tractament de la llengua catalana com a llengua vehicular d'aprenentatge i d'interacció de la comunitat educativa dels centres de secundària, així com de l'entorn són cabdals, però cal fer pedagogia i fer prendre consciència del problema i propiciar la reflexió.

Cal també, partir de la realitat on s'inscriuen aquests centres i tenir en compte les representacions, percepcions i significacions íntimament lligades a les conductes. Se'n parlarà més endavant.

Tasques centre:

- Crear una comissió
- Diagnosi situació centre
- elaborar objectius: a partir de la realitat. Han de ser avaluables.
 - * Vetllar per tasca pedagògica: sensibilització i legitimació
 - * Vetllar per a la comprensió i la legitimació del fet lingüístic.
- Explicitar els objectius a tota la comunitat educativa. Fer-los sentir
- part implicada.
- Fer-los adonar que s'inicia una nova etapa
- Incorporar la idea de coconstruir
- Incidir en l'entorn
- Reconeixement per part de l'administració d'aquest càrrec
- Vinculació del càrrec amb l'equip directiu (en una primera fase)

*Aquesta tasca ha d'estar promoguda i avalada per l'administració Educativa i els òrgans de govern del centre, ja que no es tracta de fer militància. Cal la legitimació.

*Igualment el càrrec de dinamitzador/a lingüística ha de poder comptar amb més hores, i, òbviament amb el reconeixement administratiu que li correspongui.

5.4.2. Paper del dinamitzador/a dins l'equip de govern.

La complexa i diversa realitat del centres de secundària, resultat d'una casuística també diversa i complexa posa de relleu el paper fonamental de l'equip directiu i el professorat, en el camí vers la catalanització dels instituts públics. I malgrat que es va repetint de manera teòrica la importància, de manera teòrica, del PEC i del PL, la realitat en l'aspecte que ens ocupa està molt lluny d'acomplir-se.

Fóra bo que en un primer període: "període constitutiu" fins a arribar a la consecució de l'objectiu final, establir un lligam estret entre el/la dinamitzador/a lingüística de centre amb l'equip directiu per mantenir en tot moment un feedback que d'una banda, ajudi de manera real i possibiliti una major sensibilització i per altra banda, amb la col·laboració de

l'administració educativa, ajudi a legitimar i a considerar la qüestió de la llengua com un dels aspectes prioritaris de centre.

L'equip directiu haurà d'informar la comunitat educativa del projecte, del procés i de l'estat de la qüestió.

5.5. Pel que fa a l'equip docent i el nivell educatiu

5.5.1. Pla Experimental a 1r d'ESO

Cal focalitzar la intervenció sociolingüística a 1r d'ESO. Iniciar un procés amb la implicació, a part de la direcció, d'un equip docent que es comprometi a impartir la seva assignatura en català. I fer que la llengua de la interacció en totes les situacions que es donen sigui en català. I així assegurar la continuïtat en la línia de la immersió lingüística iniciada a primària.

Compromís equip directiu:

- Informar la comunitat educativa
- Informar alumnat 1r d'ESO
- Vetllar pel procés i l'acompliment dels objectius

Compromís de l'equip de 1r d'ESO :

Continuar la línia iniciada a l'escola primària: llengua vehicular en català

- Llengua vehicular d'aprenentatges
- Llengua d'ús interpersonal:
 - professor/a-alumne/a
 - a les tutories
 - reunions pares
 - relacions AMPA
 - entrevistes famílies

Compromís dels nois i noies:

- Fer-los protagonistes
- Ser models per al centre
- Continuar amb la llengua vehicular a què estaven habituats a l'Educació Primària

Objectius específics

- Continuar la línia iniciada a primària
- Iniciar de manera constructiva i des de la base un procés que possibilita els canvis sociolingüístics necessaris.
- Focalitzar 1r ESO:
 - alumnat
 - equip docent
- Donar continuïtat de manera gradual i processual als nivells superiors: curs 2005-2006 2n ESO.
- Reiniciar el pla a 1r ESO de la nova promoció.
- Fer que es reconguin en l'ús del català.

5.5.2. L'hora d'esbarjo a l'educació secundària a 1r d'ESO: *Joc de xoc, xoc de joc*

"El joc provoca per la seva mateixa naturalesa un gran nombre de situacions comunicatives amb les quals els infants i joves es relacionen en el seu dia a dia. Aquestes situacions riques en experiències i en formes de relacionar-se els converteixen en una bona eina comunicativa per estimular l'aprenentatge oral de la llengua")

Xarranca

Generalitat de Catalunya. Fundació Jaume Bofill

Dins el projecte focalitzat a 1r d'ESO, per qüestions òbvies no ha de quedar reduït a l'aula i és d'esperar que l'ús interpersonal també sigui un actiu més a comptar. Així també és imprescindible ampliar la intervenció a l'hora d'esbarjo del més petits al centre, per diferents motius i amb uns objectius molt clars.

Abans, però, cal dir que l'hora d'esbarjo a la secundària és una estona que amaga i es gesten un munt de conflictes. Conviuen en el mateix espai —encara que sigui gran— edats molt diverses i amb interessos i expectatives d'aquest temps de lleure també diferents.

Els nens i nenes que entren al centre encara són petits i per a ells el joc és encara una activitat important i necessària. Acaben d'entrar al centre, es troben immersos en una nova realitat. Per a alguns el pati és vist com un atractiu pel fet de trobar-se amb gent més gran, per a d'altres els genera un sentiment d'inseguretat i no acaben de trobar el seu lloc.

Sovint hi ha models poc edificants d'alumnat conflictiu i que al pati, malgrat la vigilància que hi pugui haver, poden tenir influències negatives per als més petits.

És evident que és una estona d'esbarjo que necessiten i és l'estona que esmorzen. Això, però no és cap inconvenient per al joc. Així aquesta estona cal omplir-la de contingut a través del joc. Joc optatiu i que pugui donar resposta a una tipologia d'alumnat amb la intenció que, a partir de l'observació de veure els altres que juguen, s'hi vagin afegint de mica en mica.

Objectius

Objectius generals

- Fer de l'espai del pati un lloc amable i de convivència
- Fer-los sentir acollits i segurs
- Fomentar valors a través del joc.
- Jocs en equip, solidaritat, companyerisme, respecte per l'altre.
- Fer conèixer jocs tradicionals i moderns...
- Potenciar la interculturalitat: jocs d'altres cultures.
- Implicar-hi l'alumnat d'altres cultures
- Crear expectatives per a l'hora d'esbarjo
- Apropar l'alumnat al centre: escoltar les seves propostes

Objectius sociolingüístics

- Practicar la llengua oral a través del joc: jugar en català: a través de les instruccions i la interacció amb el monitor
- Afavorir l'ús del català entre iguals

- Afavorir una situació: parlar del joc
- Fer conèixer jocs en altres llengües
- Incorporar-hi persones d'altres cultures: donar-los protagonisme.
- Propiciar l'ús del català com a llengua comuna.

Tipologia de joc

- Joc col·lectiu amb monitors especialitzats
- Optatiu
- Diferents tipologies de joc simultànies
- Atendre les demandes alumnat
- Coordinació amb els/les monitores
- Avaluació

Espai

- Reservar un espai al pati i adequar-lo per a aquestes activitats.

És important la programació i l'adaptació dels jocs amb les demandes del nens i nenes per tal d'anar propiciant la integració al grup.

Avaluació

Vegeu Enfocament metodològic. 5.2.

5.5.3. Tutories lingüístiques entre iguals

Per als més petits i que "encara " tenen l'hàbit de parlar català fora interessant de proposar-los ser tutors/companys/parelles lingüístiques amb alumnes de nova incorporació o d'altres que tot i fer més temps que han arribat els costa mantenir una conversa.

Això podria potenciar i estimular la pràctica dels alumnes de 1r i que són d'aquí i alhora donar-los un paper important en exercir aquesta tasca. I al seu torn prestigiar també la llengua.

Per a aquesta activitat, cal però la implicació no només de professorat del centre, sinó d'institucions de la zona. Si no sempre acaba sent una projecte del seminari de llengua i d'algun professor de català. Cal donar una dimensió a aquesta activitat. Ajudar-los a apropar-se a la llengua i cultura de Catalunya.

5.5.4. La sociolingüística a l'aula

Fer que el tema de la llengua catalana i de la pluralitat lingüística i cultural sigui un tema transversal per una banda i també de debat a la tutoria i al centre.